

Nr 15

Utlåtande i anledning av väckt motion om tillgodoseende av allmänhetens och penninginstitutens behov av legitimationshandlingar.

I en inom andra kammaren väckt och till allmänna beredningsutskottet hänvisad motion II: 683 av herrar Björkman och Nordgren hemställs, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av vilka möjligheter myndigheterna har att tillgodose allmänhetens och penninginstitutens behov av legitimationshandlingar.

I motionen framhålles bl. a. att det föreligger ett påtagligt behov av en legitimationshandling, som fyller rimliga krav på säkerhet mot förfalskning och överlåtelse. De hittills oftast använda handlingarna medför icke tillräcklig säkerhet. Motionärerna hänvisar till en artikel i tidskriften Svensk polis nr 1 för i år, där det angives vilka krav som bör ställas på en fullgod legitimation.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från generalpoststyrelsen, Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen och Sveriges jordbrukskasseförbund.

Generalpoststyrelsen säger sig dela motionärernas uppfattning beträffande allmänhetens behov av goda legitimationshandlingar. Styrelsen lämnar bl. a. en redogörelse för postverkets bestämmelser angående legitimering och anför vissa kritiska synpunkter i fråga om en del av de legitimationshandlingar som nu är i bruk och uttalar vidare bl. a. följande:

Generalpoststyrelsens synpunkter på de krav som bör ställas på en fullgod legitimationshandling överensstämmer i stort sett med de fordringar som uppräknas i motionen. De i motionen angivna kraven bör emellertid kompletteras med ett krav på uppgift om folkbokföringsnummer eller i varje fall födelsedatum. Plastlaminering synes inte höra till de absolut nödvändiga kraven, även om den givetvis förhöjer värdet på en i övrigt god legitimationshandling.

Postens identitetskort, som är utformat enligt internationella postala bestämmelser och även har internationell giltighet, uppfyller alla de krav på en fullgod legitimationshandling som uppräknas i motionen med undantag av plastlamineringen.

Styrelsen anför vidare bl. a.:

I detta sammanhang förtjänar också att nämnas de alltmer förekommande identitetskort, som utfärdas av institutioner, företag, föreningar etc.

Dessa kort är ofta försedda med fotografi och uppfyller även beträffande utformningen i övrigt de krav, som kan ställas på en god legitimationshandling. Nackdelen med en stor del av dessa handlingar är emellertid att man inte, som fallet är med pass, körkort, postens identitetskort och liknande handlingar, med bestämdhet vet huruvida en noggrann identitetsprövning gjorts vid handlingens utfärdande.

Styrelsen redogör för den nuvarande förekomsten av goda legitimationshandlingar och lämnar beträffande vissa av de vanligaste handlingarna bl. a. följande uppgifter:

Legitimationshandling	Antal	Utfärdade under åren
Pass	873 432	1956—60
Körkort.....	701 525	1957—61
Postens identitetskort	146 499	1957—61

Styrelsen anför i anslutning härtill:

Dessutom kan nämnas att, enligt vad som nyligen meddelats i pressen, ett 40-tal stora arbetsgivare under de senaste åren lär ha utfärdat identitetskort av plastlaminattyp för sina anställda till ett antal av ca 300 000.

Givetvis kan en och samma person vara innehavare av flera här nämnda legitimationshandlingar. Utvecklingen går dock i den riktningen att varje år ett mycket stort antal personer får eller skaffar sig en fullgod legitimationshandling.

Beträffande postverkets åtgärder på förevarande område anför styrelsen bl. a.:

Styrelsen har under många år genom annonser, film, affischer och annan trycksaksreklam, publicitet i press, radio och TV etc. propagerat för att allmänheten skall skaffa sig postens identitetskort samt framhållit angelägenheten av att goda legitimationshandlingar kan företes vid utkvittering av medel och värdeförsändelser. Senast i samband med att de nya försäkringsbeskeden utsändes i början av året bedrev postverket en riksomfattande annonsering, vilken sedan följdes upp med affischer på postanstalterna. Denna senaste kampanj har redan visat ett gott resultat, då antalet på postanstalterna utfärdade identitetskort visat en mycket kraftig ökning under den senaste tiden. Det är avsett att sådan propaganda skall bedrivas även i fortsättningen.

Generalpoststyrelsen anför avslutningsvis att det kan konstateras, att redan nu goda möjligheter finns att skaffa sig en fullgod legitimationshandling och att antalet innehavare härav ökar, samt uttalar vidare:

Från postal synpunkt vore emellertid den bästa lösningen av legitimationsproblemet att samtliga vuxna medborgare av staten utrustades med en fullgod legitimationshandling med fotografi, exempelvis i form av ett s. k. medborgarkort. Detta skulle göra det möjligt att skärpa legitimationskravet på postanstalterna, vilket borde kunna nedbringa antalet förfalskningsfall. Styrelsen är emellertid medveten om att frågan om medborgarkorten har

många aspekter och att postverkets och penninginstitutens legitimationsproblem endast är en del av denna fråga.

Svenska Bankföreningen anför bl. a. att rådande förhållanden föranlett affärsbankerna, sparbankerna och jordbrukets kreditkassor att vidtaga åtgärder för framställande av ett eget gemensamt identitetskort, vilket inom kort skall kunna erhållas vid de nämnda inrättningarna. Det skulle emellertid vara värdefullt om även myndigheterna kunde medverka. Föreningen tillstyrker därför utredning.

Svenska Sparbanksföreningen framhåller bl. a. att även om möjligheterna att skaffa en fullgod legitimationshandling ökar genom penninginstitutens initiativ man dock torde få räkna med att ett stort antal icke kommer att nyttja denna utväg. Föreningen vill därför icke motsätta sig den av motionärerna föreslagna utredningen.

Sveriges Jordbrukskassaförbund hänvisar likaså till de planerade åtgärderna och framhåller att genom dem jordbrukskasserörelsens och dess kunders behov av legitimationshandling torde bli väl tillgodosett.

Utskottet

Motionärerna hemställer om en utredning beträffande myndigheternas möjligheter att tillgodose allmänhetens och penninginstitutens behov av legitimationshandlingar.

Utskottet vill till en början framhålla att en av de vid sidan av pass och körkort vanligast förekommande legitimationshandlingarna är postens identitetskort, vilket även av bankerna är godtaget såsom legitimation. Antalet sådana kort har, liksom antalet körkort och pass, ökat avsevärt under senare år. Generalpoststyrelsen har under många år genom annonser, film, affischer samt publicitet i press, radio och TV propagerat för att allmänheten skall skaffa sig postens identitetskort och framhållit angelägenheten av att goda legitimationshandlingar kan företes vid utkvittering av medel och värdeförsändelser. Ökningen av kortens antal har också varit särskilt kraftig under den senaste tiden, och propagandaverksamheten kommer att fortgå.

Som framgår av bankorganisationernas och jordbrukskassaförbundets yttranden har ett betydelsefullt initiativ på förevarande område tagits av dem genom det nya identitetskort de nu står i begrepp att införa. Kortet, som lär motsvara de krav motionärerna anser böra ställas på en fullgod legitimationshandling, kommer att föreligga från och med slutet av mars 1963. Det kommer enligt vad utskottet erfarit att kosta 2 kronor 50 öre för enskilda och vid större rekvisitioner för företag etc. 1 krona. Propaganda för spridning av kortet kommer att bedrivas, bl. a. i samarbete med arbetsgivare.

Man räknar med att kortet kommer att godtagas som legitimation även på andra håll än i bankerna, t. ex. vid postanstalterna.

Utskottet har genom bl. a. ovan anförda omständigheter kommit till den uppfattningen att insikten hos allmänheten om vikten av att inneha en god legitimationshandling kan förväntas bli större och att möjligheterna att erhålla en sådan handling kommer att bli väsentligt förbättrade. Härtill kommer att frågan om införande av medborgarkort skall prövas av upp-bördsorganisationskommittén. Utskottet kan i detta läge icke finna att tillräckliga skäl föreligger för tillsättande av den av motionärerna föreslagna utredningen. Den närmaste tidens utveckling bör avvaktas innan ytterligare åtgärder ifrågasätts.

Utskottet får således hemställa,

att motion II: 683 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 mars 1963

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Schött*, Sörlin, Eric Gustaf Peterson, Hellebladh, Ernst Olsson och Wallmark;

från a n d r a kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herrar Skoglösa, Hamrin i Jönköping, Dickson, fru Jäderberg, herr Svensson i Kungälv, herrar Nilsson i Bästekille, Haglund, Westberg*, fröken Anderson i Lerum*, herrar Svanberg och Magnusson i Nennesholm.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.